

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Don Bosco-College te HECHTEL

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 39289

Instelling Don Bosco-College

Directeur Brigitte DALEMANS

Adres Don Boscostraat 72 - 3940 HECHTEL

Telefoon 011-73.40.27

Fax 011-73.12.21

E-mail info@dbhechtel.be

Website <http://www.donboscohechtel.be>

Bestuur van de instelling VZW Don Bosco Onderwijscentrum

Adres Don Boscolaen 15 - 3050 OUD-HEVERLEE

Scholengemeenschap SGKSO De Heide

Adres Brugstraat 14 - 3550 HEUSDEN-ZOLDER

CLB Vrij CLB Midden - Limburg

Adres Saviostraat 39 - 3530 HOUTHALEN-HELCHTEREN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 16-01-2017, 17-01-2017, 18-01-2017, 19-01-2017, 20-01-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 20-01-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 13-02-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Robert VANDEPUT

Teamleden Lies HARDEMAN, Gino MALFAIT, Walter VAN DEN BRANDT,
William VROONEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	7
3.1.1.2 Muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/029)	9
3.1.1.3 Nederlands in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)	11
3.1.1.4 Gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2006/0279/001)	14
3.1.1.5 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2014/7841/011, D/2014/7841/013 en D/2014/7841/015)	16
3.1.1.6 Economie in aso derde graad Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)	19
3.1.1.7 Bedrijfseconomie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014)	20
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	22
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	23
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	24
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	25
4.1 Leerbegeleiding	25
4.2 Evaluatiepraktijk	28
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	31
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	33
6.1 Wat doet de school goed?	33
6.2 Wat kan de school verbeteren?	33
6.3 Wat moet de school verbeteren?	33
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	34
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	34

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Don Bosco college Hechtel is een school met een eerste graad A-stroom, naast een aso- en tso-bovenbouw. In het studiegebied aso is er een breed aanbod aan studierichtingen. In het studiegebied tso zijn er twee studierichtingen.

De school ligt in een open, landelijke ruimte en trekt publiek aan uit de ruime omgeving. De meeste leerlingen hebben een kansrijke achtergrond. Zij stromen vlot door en hebben een hoog studiesucces in het hoger onderwijs.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school goed en systematisch werkt aan de erkenningsvoorwaarde 'Bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. De focus van het onderzoek kwam verder tot stand op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Het resultaat wijst op een kwaliteitsvolle onderwijsverstrekking in nagenoeg alle doorgelichte opleidingen. Voor muzikale opvoeding en Nederlands in de eerste graad A-stroom voldoet de leerplanrealisatie. Voor de vakken biologie, fysica en chemie in de studierichting Wetenschappen van de tweede graad en van de studierichtingen Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde in de derde graad voldoet de leerplanrealisatie ook, net zoals voor economie in de studierichtingen Economie-moderne talen en Economie-wiskunde en voor handel in de studierichting Handel van de derde graad. Enkel de leerplanrealisatie van gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen in de tweede graad Humane wetenschappen voldoet niet. Dit is te wijten aan het onvolledige aanbod van leerplandoelstellingen, een ontoereikend beheersingsniveau en een niet-valide evaluatiepraktijk.

De school koppelt de uitwerking van de vakoverschrijdende eindtermen in ruime mate aan het opvoedingsproject. Ze doet dit zeer planmatig, doelgericht en met ruime ondersteuning. Een systematische evaluatie en bijsturing zorgt er voor dat de vakoverschrijdende werking uitmondt in een rijk gevarieerd aanbod, dat klank en kleur geeft aan het schoolleven.

De leerbegeleiding vertrekt vanuit het pedagogische project van Don Bosco en vanuit de Salesiaanse pedagogie. Vanuit de brede basiszorg is er vooral het 'Pedagogisch-Pastoraal uur' om de leerlingen te leren leren. Het schoolteam verlaat meer en meer een verhoogde zorg enkel op basis van attesteringen en kent ruimere maatregelen toe afhankelijk van de zorgnoden van de leerlingen.

De school gaat uit van de visie op evalueren die de pedagogische begeleidingsdienst van de Don Boschoscholen ontwikkelde. De directie stuurt de evaluatiepraktijk beleidsmatig aan en verwacht dat de vakgroepen de inhoudelijke validiteit van de evaluatie bewaken. Uit het erkenningsonderzoek blijken nog grote kwaliteitsverschillen tussen de verschillende vakken.

Een nagenoeg nieuw samengesteld directieteam is volop bezig om de infrastructuur te verbeteren en een strategisch schoolmanagement uit te werken en dit volgens het Salesiaans opvoedingsproject. In de school zijn voldoende inspraakmogelijkheden om deze missie samen te realiseren. Onderwijskundig zijn vooral de realisatie van de onderzoekscompetentie en de opvolging van de vakgroepen aandachtspunten voor het beleid. Op schoolniveau is de interne kwaliteitszorg nog te weinig cyclisch uitgebouwd. Kenmerkend voor deze school zijn de open schoolcultuur, het geordende schoolklimaat en de initiatieven om de leerlingen een Salesiaanse opvoeding aan te bieden. De doorlichting wijst uit dat er voldoende beleidsvoerend vermogen is om het vastgestelde tekort in de tweede graad Humane wetenschappen zelf te verbeteren en verleent bijgevolg een gunstig advies voor alle erkenningsvoorwaarden.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	x
Graad 1 A	muzikale opvoeding, Nederlands	
Graad 1 Latijn	muzikale opvoeding, Nederlands	
Graad 1 Moderne wetenschappen	muzikale opvoeding, Nederlands	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen		cultuurwetenschappen, gedragwetenschappen
Graad 2 ASO Wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Economie-moderne talen		economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde		economie
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	biologie, chemie, fysica	biologie, chemie, fysica
Graad 3 TSO Handel		bedrijfseconomie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de vakoverschrijdende eindtermen bij haar leerlingen na.

Beleid	De school werkt voor het nastreven van de VOET vanuit een visie die ze ent op haar pedagogisch project. De school koppelt de uitwerking van de VOET in ruime mate aan de krachtlijnen van dit project. De doelgerichtheid krijgt een aanzienlijke invulling via het 'Pedagogisch-Pastoraal uur' dat de school voor elke lesgroep in het weekrooster voorziet. De school maakt voor elk leerjaar een programma van dit wekelijks uur en het zijn overwegend de klastitularissen die deze momenten verzorgen. Voor elk leerjaar is er een teamverantwoordelijke. De coördinator zorgt voor een evenwichtige taakverdeling binnen de collectief opgemaakte planning voor elk leerjaar. De opdracht van de zes teamverantwoordelijken bestaat er onder meer in om toe te zien of de vakoverschrijdende inbreng per leerjaar een kwaliteitsvol aandeel vormt binnen het volledig aanbod voor de realisatie van de VOET. Uit de voorgelegde planningsdocumenten VOET blijkt dat de teamverantwoordelijken in samenwerking met de schoolleiding bewust omgaan met de invulling van de verschillende contexten van de VOET. Deze planningsdocumenten vormen dan ook het jaarplan van de vakoverschrijdende werking en geven mee gestalte aan de ankerpunten van het pedagogisch project. De schoolleiding kiest per schooljaar vanuit overleg ook enkele prioriteiten. Uit de keuzes blijkt ook duidelijk dat het beleid rekening houdt met de VOET.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	Door het veelvuldig overleg tussen de titularissen van eenzelfde leerjaar alsook de samenkomsten van teamverantwoordelijken en schoolleiding komt de eventuele nood en vraag naar ondersteuning snel op tafel. Waar nodig moedigt de school specifieke nascholing aan en voorziet daar de financiële middelen voor. De schoolleiding grijpt ook de talrijke navormingsinitiatieven vanuit het schoolbestuur aan. Voorts delen de leraren hun expertise. Dit gebeurt vooral bij activiteiten en projecten die sterk gekoppeld zijn aan het pedagogisch project. Voor een ruim aantal van deze projecten bestaan overigens aparte werkgroepen. Voor de initiatieven die invulling geven aan de VOET vanuit het vakkenonderwijs, is er overleg binnen de vakgroepen.

Doeltreffendheid	Het evalueren van de VOET maakt deel uit van de reflectie van de betrokken leraren die zich engageren voor de invulling van het 'Pedagogisch-Pastoraal uur'. Bij sommige onderwerpen gebeurt een evaluatie door de leerlingen. Voor bepaalde aspecten van de VOET-werking doet de school een beroep op de leerlingenraden. De verkiezing en samenstelling van de drie leerlingenraden vertrekt immers evenzeer vanuit het wekelijks 'Pedagogisch-Pastoraal uur'. De school heeft een goed zicht op het totaalaanbod van de vakoverschrijdende werking en de bijhorende inspanningsverplichting.
Ontwikkeling	De schoolleiding heeft de vakoverschrijdende vorming over de jaren heen uitgewerkt als een stevig en wezenlijk onderdeel van de schoolwerking. Dit is overwegend het resultaat van een uitnodiging tot engagement van het schoolteam en niet van opgedrongen opdrachten. Geregeld neemt de school ook deel aan bevestigingen of onderzoeken die een link hebben met het vakoverschrijdende werk. De huidige vakoverschrijdende werking resulteert in een rijk gevarieerd aanbod dat klank en kleur geeft aan het schoolleven. De school streeft een vakoverschrijdend aanbod na dat toekomstgericht is en zich sterk positioneert in de hedendaagse samenleving.
Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Bij het aanbieden van deze context bewaakt de school het evenwicht tussen de eindtermen die de focus plaatsen op de lichamelijke gezondheid en deze die de veiligheid centraal stellen. Op de school zijn heel wat actoren die zich richten op het nastreven van deze VOET. Naast de talrijk behandelde thema's binnen het 'Pedagogisch-Pastoraal uur' is er aanzienlijk aanbod vanuit het vakkenonderwijs, zoals onder meer lichamelijke opvoeding, godsdienst, wetenschappen. Voorts geven zowel de middagactiviteiten als Leefsleutels mee invulling aan een aantal eindtermen van deze context. Een aantal uitwerkingen gaat uit van een specifieke werkgroep. MOS (Milieu Op School) en gezondheidseducatie zijn daar voorbeelden van. Enkele schooljaren geleden werkte de school ook een drugbeleid uit. De school heeft goede contacten met een aantal instanties zoals bijvoorbeeld Rode Kruis, Brandweer en Politie die hun medewerking verlenen aan het realiseren van bepaalde activiteiten. Heel wat initiatieven zijn het resultaat van een heuse voorbereiding waarbij de betrokkenheid van het schoolteam groot is. De ouders krijgen over het algemeen goede informatie over de activiteiten. Voor de fietsende leerlingen kan de verkeersveiligheid van en naar de school vanuit verdere dialoog met de betrokken instanties geoptimaliseerd worden. Een behoorlijke groep van leraren volgde ook specifieke nascholing om deze context na te streven.

Socioculturele samenleving De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. Vanuit het jaarprogramma van het 'Pedagogisch-Pastoraal uur' krijgen de leerlingen van de verschillende leerjaren een kwaliteitsvolle kennismaking of verdieping met deze context. Herinneringseducatie krijgt onder meer invulling vanuit de lessen geschiedenis. De leerlingen krijgen onder meer een aanbod van deze educatie bij specifieke excursies. Daarnaast krijgen de leerlingen een evenwichtig aanbod van extramurale activiteiten waarbij aspecten rond kunst en cultuur aan de orde zijn. Voor wat de uitwerking van de eindterm 'de samenleving: dynamiek, verschillen en samenhang' betreft, zijn er de acties voor het vermijden of wegwerken van pestgedrag en het verantwoordelijk leren omgaan met digitale communicatie, internet en sociale media. De kunstzinnige component krijgt een gevarieerde invulling. Zo zijn er de musicieerkansen tijdens de middag, met coaching door de betrokken leraren. Voorts zijn er de mogelijkheden om te groeien in acteertalent. Vanuit plastische opvoeding is er het initiatief om het beeldend werk van leerlingen in school te etaleren. Dit geeft mee invulling aan de vakoverschrijdende eindterm 'actief omgaan met cultuur en kunst die de leerlingen omringen'.

3.1.1.2 Muzikale opvoeding in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/029)

Voldoet

De leerplanrealisatie gebeurt kwaliteitsvol en vanuit een vitale invulling. De afwisseling inzake muzikale omgangsvormen is ruim. De evaluatiepraktijk behandelt zowel de muziekpraktische als de muziekbeschouwende leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod	Het geboden muziekonderwijs kenmerkt zich door een evenwichtig aanbod van de leerplandoelstellingen. Dit manifesteert zich vooral door de ruime afwisseling binnen eenzelfde muziekles. Deze vlotte afwisseling tussen de verschillende muzikale omgangsvormen genereert een gevarieerde en sterk leerplangerichte muzikale educatie. Vanuit het onderwijsaanbod slagen de leraren erin om muziek- en leerplezier te verbinden, wat zowel de visie als de kernopdracht vormt van het leerplan. Inzake muziekpraxis krijgt zowel het vocale als het instrumentale een degelijke invulling. De leraren focussen bij het behandelen van deze leerplandoelstellingen sterk op specifieke attitudes van de muzikale opvoeding. Zo krijgen de leerlingen bijvoorbeeld een ruim aantal mogelijkheden om te groeien in podiumvastheid. De opbrengsten van de muziekpraxis krijgen een interessant en degelijk vervolg in de tweede graad. Dit gebeurt zowel door het collectief musiceren van een goed afgestemd en eigentijds repertoire als door interessante opdrachten voor het ontwerpen van muziek aan de hand van zinvol geselecteerde software. Bij het beluisteren van muziek vormt de genrevrije benadering het juiste vertrekpunt. De leerlingen verkennen in ruime mate de klankbronnen en klankkleuren en komen zo in contact met een aanzienlijke verzameling van stemmen, instrumenten, ensembles, koren en orkesten. De behandeling van de leerplandoelstelling 'beluisteren van muziek' is gekoppeld aan een leerlijn 'spreken over muziek'. Daardoor maken de leerlingen behoorlijke vorderingen in het verwoorden van hun persoonlijke mening bij het omgaan met muziek.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Het muziekonderwijs is op een spontane manier verankerd in de schoolcultuur. De leraren bieden naast de eigenlijke muzieklessen talrijke musiceerkansen aan. Dit vormt een sterk punt binnen de brede en harmonische vorming van de school.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	In overleg met de schoolleiding kiest de vakgroep voor gespreide evaluatie. Deze keuze is zinvol. De evaluatiepraktijk behandelt zowel de muziekpraktische als de muziekbeschouwende leerplandoelstellingen. De leraren vertrekken bij de evaluatie van de muziekpraxis vanuit zinvolle en haalbare criteria. Bij de evaluatiepraktijk gebruiken de leraren ook talrijke oefeningen inzake muziekbeluisteren uit het leerwerkboek. De leraren gebruiken deze oefeningen eveneens om de leervorderingen te meten. Voor de verschillende muzikale omgangsvormen beschikken de leraren over een ruim aantal evaluatiegegevens. De ruime aandacht voor de muziekpraxis maakt dat ook de vakattitudes een volwaardig onderdeel vormen binnen de evaluatiepraktijk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De muzikles verloopt in een aangenaam leer- en werkklimaat en met de nodige humor. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen graag naar de muzikles komen. Onder meer door de gevarieerde lesopbouw slagen de leraren erin om de leerlingen goed bij de les te houden. De leerlingen krijgen degelijke instructie. Daarbij zetten de leraren bij het leerproces vaak doordachte stappenplannen in. De leerlingen maken veelvuldig gebruik van het leerwerkboek. De leraren selecteren de lesactiviteiten zorgvuldig ten aanzien van de verschillende lesgroepen van de eerste graad. Het is voor de leerlingen leerbevorderend dat zij de talrijke kijk- en luisterfragmenten zelfstandig kunnen oproepen via het elektronisch platform. Tijdens de onderwijsleergesprekken leggen de leraren vaak linken met aspecten uit de eigentijdse jongerencultuur. Dit maakt het geboden muziekonderwijs sterk betrokken op de actuele samenleving, wat een pluspunt is.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school stelt voor het muziekonderwijs heel wat meer leermiddelen ter beschikking dan de minimale materiële leerplanvereisten. Het muzieklokaal is goed voor wat de akoestiek betreft en het schoolmeubilair is voortreffelijk. De ICT-infrastructuur is aanwezig. Om de leerlingen vlot te laten afwisselen tijdens het musiceren en ontwerpen van muziek, is het muzieklokaal te klein. Hierdoor is een functionele opstelling van de instrumenten onmogelijk. De school stelt naast het eigenlijke muzieklokaal een tweede lokaal ter beschikking, vooral bedoeld om met leerlingen te musiceren tijdens lesvrije momenten. Dit is ongetwijfeld positief, maar werkt het gebrek aan ruimte binnen het vaklokaal niet weg. De schoolleiding onderzoekt inmiddels de inrichting van een groot muzieklokaal.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

De leraren volgen vakgerichte en algemeen pedagogische nascholing. Het vakoverleg gebeurt zowel formeel als informeel. Het is positief dat er een wisselwerking bestaat tussen de uitgezette leerlijnen voor het muziekonderwijs in de eerste graad en dat van de bovenbouw. Ook het engagement binnen de wereld van de amateurkunsten is een winstpunt binnen de deskundigheidsbevordering van muzikleraren. Het feit dat de leraren als uitvoerende musici actief zijn binnen uiteenlopende muziekgenres en stijlen, vormt een aanzienlijke meerwaarde bij de realisatie van de muziekpraktische leerplandoelstellingen.

3.1.1.3 Nederlands in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/016)

Voldoet

De leerlingen bereiken de leerplandoelstellingen en de eindtermen rond de ontwikkeling van de taalvaardigheden. De leerplancomponenten komen voldoende evenwichtig aan bod. De leerbegeleiding ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerlingen werken met een ruime variatie aan tekstsoorten, aansluitend bij hun leefwereld en de actualiteit. Alle taalvaardigheden komen aan bod, zij het niet altijd in een evenwichtige verhouding.

Wat de vaardigheden betreft, volgt de vakgroep het integratieprincipe in het aanbod voldoende: zij ontwikkelt de receptieve en de productieve vaardigheden zoveel mogelijk in samenhang met elkaar. Wat taalbeschouwing betreft, komen de inhouden overwegend in contexten aan bod. Reflectie op eigen en andermans taalgebruik staat in de praktijk nog niet volledig in functie van het nastreven van de doelstellingen in verband met taalbeschouwing. De aandacht voor schooltaal en instructietaal is een waardevol onderdeel van het programma.

De leerlingen oefenen en verwerven strategieën (OVUR: oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren) en stappenplannen met het oog op de zelfredzaamheid. Ze krijgen daar ook voldoende oefentijd voor. Leerlingen gaan klassikaal, in groepjes en individueel aan de slag en oefenen met referentiekaders, recente websites en (online) naslagwerken.

De leerlingen oefenen het curriculum Nederlands op de verschillende verwerkingsniveaus - ook op het structurerende en beoordelende niveau - in. Momenteel bouwt de vakgroep de verhoging van de moeilijkheidsgraad nog niet expliciet op volgens een verticale leerlijn. Het gamma van tekstsoorten dat het leerplan aanreikt, komt in het geheel van de graad voldoende aan bod.

De literatuurcomponent vertrekt voldoende vanuit de leeservaring. De doelstellingen zijn gericht op het leesplezier en op de aanzet tot literaire competentie, waarbij de tekstverwerking creatieve opdrachten combineert. De leraren leveren inspanningen om het culturele beeld van de leerlingen te verruimen door het aanbod van voorstellingen en auteurslezingen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De vakgroep bewaakt de kwaliteit van de evaluatie nog te weinig. De vakgroep heeft geen duidelijke afspraken gemaakt rond de puntenverhouding. De leraren stellen de meeste opdrachten, toetsen en examens in gezamenlijk overleg op. Het resultaat spoort echter onvoldoende met de accenten in het leerplan. Enerzijds probeert de evaluatiepraktijk kennis en vaardigheden te integreren. Anderzijds wegen de vaardigheden onvoldoende door in de beoordeling van het beheersingsniveau van de leerling, evenmin als procesevaluatie voldoende doorweegt.

De evaluatiepraktijk is gebaseerd op de punten van dagelijks werk en examens in een 40/60 verhouding. Er is een overzicht van de resultaten dagelijks werk, evenwel zonder een onderverdeling gebaseerd op vaardigheden en functionele kennis. Er zijn geen afspraken over de samenstelling van de punten, met als gevolg dat de vaardigheden onevenwichtig of soms helemaal niet aan bod komen in de resultaten dagelijks werk.

Bij de examens maken afzonderlijke taalbeschouwingsoefeningen (grammatica, woordenschat, spelling) nog een aanzienlijk aandeel van de evaluatie uit. Deze examenvragen zijn meestal wel functioneel en contextueel, maar nog te weinig gericht op het strategische en reflecterende handelen van de leerlingen. Er zijn geen afspraken over de gewichten die de verschillende vaardigheden in de puntenverdeling van de examens krijgen. De vakgroep overwaardeert lezen (zelfs voorlezen) meestal sterk, terwijl het aandeel spreekvaardigheid nooit in de examens terug te vinden is. Bij een aantal vragen is het niet erg duidelijk welke leerplancomponenten aan bod komen.

De leraren zijn begonnen met het gebruik van heldere beoordelingscriteria (assessment) in de evaluatie van de vaardigheden. Voor de meeste productieve vaardigheden zijn de criteria nog in ontwikkeling, hoewel het leerboek 'vaardigheidsmeters' aanbiedt. De vakgroep streeft naar procesevaluatie, maar hiervoor is de frequentie van de vaardigheidsevaluatie te laag en weegt de eenmalige beoordeling die meetelt voor het examen, te zwaar door. Bij de receptieve vaardigheden hanteren de leraren vooral productevaluatie.

De evaluatie is over het algemeen overwegend transparant. De beoordelingscriteria zijn duidelijk en de leerlingen krijgen hier vooraf toelichting over. De leerlingen krijgen af en toe kansen tot zelf- en peerevaluatie om onder meer hun taalgevoel te versterken.

Het aanbod en de beoordeling van de vakgebonden attitudes krijgen nog te weinig aandacht. De vakgroep gebruikt de vakattitudes nog te weinig om het klasmanagement te bewaken en om leerlingen te leren reflecteren over hun leerrendement.

De leerlingresultaten komen overeen met de globale resultaten van de andere vakken, wat betekent dat er relatief weinig tekorten zijn.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De leraren zijn gefocust op leerwinst. Ze motiveren de leerlingen tot actieve deelname aan de lessen. Een leerlingvriendelijk klimaat kenmerkt de lessen. De communicatie is laagdrempelig en moedigt leerlingen aan tot interactie. Het onderwijsleergesprek wisselt af met leerlingactieve werkvormen, wat aansluit bij het concept van het vaardigheidsgerichte leren. De soms grote klasgroepen en vooral de klassieke opstelling van de gewone lokalen zijn hier vaak een belemmerende factor.

De school organiseert een diagnostische toets voor Nederlands bij de start van het eerste jaar in de eerste graad om de beginsituatie of de ondersteuningsbehoeften in kaart te brengen. Op basis van de resultaten van de toets, van observaties en van het leerlingendossier (eindrapport van het basisonderwijs en de BaSO-fiche) volgt de leerling een remediëringstraject. De leraar volgt de vooruitgang op door de toets aan het einde van het traject opnieuw af te nemen.

Het principe van de evaluatie als remediëringmiddel is goed ingeburgerd. De leraren sturen de leerlingen systematisch bij, zowel mondeling als schriftelijk via feedback op toetsen. De leraren hanteren leerstrategieën en maken de leerlingen een systematiek eigen voor de benadering van opdrachten. De leraren bieden voldoende remediëringkansen en –oefeningen aan. Voor leerlingen met leermoeilijkheden zijn er compenserende maatregelen.

Uitrusting
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. De klaslokalen zijn uitgerust met de minimale materiële vereisten van het leerplan. De leraren zetten het aanwezige didactische materiaal en de schooluitrusting efficiënt in.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Er is formeel en informeel overleg binnen de vakgroep. De leraren zijn bereid om de evaluatiepraktijk bij te sturen, conform de eindtermen en de leerplandoelstellingen. De leraren volgen weinig vakgerichte nascholing.

3.1.1.4 Gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2006/0279/001)

Voldoet niet

Het aanbod is niet volledig en mist geregeld het juiste beheersingsniveau. De evaluatie is niet valide.

Onderwijsaanbod	De vertaling van het leerplan naar de klaspraktijk kent ernstige knelpunten.
<i>Volledigheid</i>	De leerplandoelstellingen voor cultuurwetenschappen komen met wisselende diepgang aan bod. Het aanbod voor het thema “omgaan met kunst” is te beperkt. Voor de andere thema’s ontbreken vaak een aantal kerndoelen.
<i>Evenwicht</i>	Voor gedragswetenschappen behandelt de vakgroep zo goed als alle leerplandoelstellingen, behalve voor het thema “levenslang ontwikkelen”. De overkoepelende leerplandoelstellingen die voorbereiden op de onderzoeksvaardigheden komen zeer gefragmenteerd aan bod, bijna uitsluitend in het vierde leerjaar voor het vak gedragswetenschappen. Van een bewuste, systematische en evenwichtige invulling is geen sprake. Leerlingen krijgen een observatieopdracht maar andere dataverzamelmethode of instrumenten komen niet aan bod. Over het geheel genomen krijgen de leerlingen onvoldoende kansen om een aantal essentiële onderzoeksvaardigheden te verwerven. De vakgroep voert stapsgewijs een nieuw leerboek in maar maakt van deze kans geen gebruik om de volledigheid van het aanbod te onderzoeken en te bewaken.
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Er is een beperkt evenwicht tussen de verschillende thema’s. De hiaten in het aanbod, inclusief die bij de overkoepelende leerplandoelstellingen, tonen aan dat de vakgroep hier onvoldoende op inzet.

Bij het aanbieden van de leerplandoelstellingen hebben leraren te weinig aandacht voor het gevraagde beheersingsniveau. Algemeen komen vaardigheden en attitudes zeer beperkt aan bod. Leraren leunen voor de keuze van het aanbod te gemakkelijk op het gebruikte leerboek en vergeten de leerplandoelstellingen na te streven. De leraren maken weinig gebruik van de mogelijkheden buiten de klasmuren om aanschouwelijk en levensecht leren te bereiken. Het huidige lessenrooster is niet altijd ondersteunend voor dergelijke initiatieven.

Het aanbod vertoont weinig samenhang binnen de graad. Over de graad heen is er afstemming, zij het veeleer toevallig door de ambstverdeling van de aangestelde collega’s.

Uitrusting	Er zijn geen vaklokalen, de leraren beschikken wel in elk leslokaal over internet en projectiemogelijkheden. Er is een beperkte integratie van ICT-gebruik door de leerlingen.
<i>ICT</i>	
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	

De omstandigheden tijdens het voorbije schooljaar, waarbij de leerlingen les kregen in containerklassen tijdens de verbouwingen, vormden een belemmerende factor om onder andere met activerende werkvormen aan de slag te gaan.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De hiaten in het onderwijsaanbod zijn ook terug te vinden in de evaluatie. De vakgroep heeft geen zicht op de afdekking van de leerplandoelstellingen. Sommige komen zeer vaak aan bod, andere niet. De evaluatie is te eenzijdig gericht op kennis en reproductie waarbij vaardigheden en attitudes niet voorkomen. Hierdoor is de evaluatie niet valide. De vakgroep maakt geen gebruik van zelfevaluatie, peerevaluatie, procesevaluatie of productevaluatie. Opdrachten, taken of groepswork zijn slecht sporadisch of niet terug te vinden. Algemeen laten de leraren zich voor de opmaak van de evaluatie teveel leiden door het aanbod en te weinig door de leerplandoelstellingen en het gevraagde beheersingsniveau in het leerplan.

De evaluatie in het derde leerjaar kenmerkt zich door overwegend kennisgerichte reproductievragen tijdens de kleine overhoringen en de controletoeetsen. Hierbij ontbreekt elke context. Bij de controletoeetsen komen 'som op', 'benoem', 'geef'... zeer vaak voor. De grote toetsen (examens) bevatten wel meer toepassingsvragen, die op dat moment voor de leerlingen nieuw zijn. Voor sommige vragen is er geen koppeling met een leerplandoel mogelijk. De grote verschillen in de vraagstelling tussen de kleine overhoringen en de andere toetsen zorgen voor een zeer beperkte transparantie. Er is een duidelijk verband met het grote aantal tekorten voor de examens in dit leerjaar.

In het vierde leerjaar is de evaluatie nog altijd vrij kennisgericht maar wel aangevuld met meer toepassingen. De puntenverdeling is duidelijk. Een aantal vragen komen onder dezelfde vorm terug voor de kleine overhoringen, de controletoeetsen en de grote toetsen. Dit heeft gevolgen voor de betrouwbaarheid van de evaluatie.

De meeste toetsen zijn zeer verzorgd opgemaakt met de nodige aandacht voor schrijfkaders. Er komen ook verschillende tekstsoorten voor en ander materiaal met het oog op de toepassingen. In de evaluatie van het huidige schooljaar is dit duidelijker terug te vinden.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

Doceren en onderwijsleergesprek zijn frequent voorkomende werkvormen. Uitdagingen, via groepswork of opdrachten, om begrippen en denkkaders toe te passen en af te toetsen aan concrete problemen en casussen komen bijna niet voor.

In het vierde leerjaar is er tijdens de les voldoende aandacht voor leren leren. Preventief nemen de leraren op hoe de leerlingen een lesonderdeel moeten instuderen. De leerlingen krijgen daarbij de kans zich te verplaatsen in de rol van leraar en zelf vragen op te stellen. Er is aandacht voor het verklaren van nieuwe begrippen en taalsteun. Leraren nemen de tijd om de toetsen samen in de klas te verbeteren. Wanneer nodig organiseren ze een inhaalles om een vastgesteld tekort weg te werken of individueel in te zetten op de studiemethode. Het systeem van de school voor leerlingen met een verhoogde zorgvraag kent een stipte opvolging.

Het leer- en leefklimaat is zeer veilig en aangenaam. Het pedagogisch project van de school krijgt op elke moment een sterke invulling. De omgangsvormen zijn stimulerend en waardierend. De leerlingen komen goed tot leren.

De rapportcommentaren zijn veeleer vaststellend, in enkele gevallen ook remediërend.

Deskundigheidsbevordering De leraren gebruiken planningsdocumenten om het onderwijsaanbod te bewaken. Dit leidt niet tot een volledig aanbod. De vakgroep laat hier kansen liggen om de overkoepelende leerplandoelstellingen mee te integreren. De samenwerking is vooral gericht op leerinhouden en de praktische invulling van het schoolgebeuren. Er is geen leerlijn voor de realisatie van de onderzoeksvaardigheden, de ontwikkeling van gemeenschappelijke en transparante evaluatiecriteria is onbestaande. De vakgroep gebruikt relevante data om het onderwijsproces in vraag te stellen. De leraren volgen zeer beperkt vakgerichte navorming. Ondanks de opmerkingen uit het vorige doorlichtingsverslag heeft de vakgroep onvoldoende werk gemaakt van interne kwaliteitszorg.

3.1.1.5 Biologie, chemie en fysica in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichting Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen D/2012/7841/004, D/2012/7841/063, D/2012/7841/009, D/2014/7841/011, D/2014/7841/013 en D/2014/7841/015)

Voldoet

De leerlingen verwerven de leerplandoelstellingen en de vaardigheden voor onderzoekend leren en leren onderzoeken op een degelijk niveau. De evaluatie peilt op een gepast beheersingsniveau, is transparant, voldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerplandoelstellingen voor de vakinhoudelijke eindtermen van de basisvorming en voor de cesuurdoelen en specifieke eindtermen voor de onderdelen 'Structuren', 'Interacties', 'Systemen', 'Tijd' en 'Genese en ontwikkeling', komen in de drie vakken en in beide graden voldoende evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aan bod.
---	--

De leerplandoelstellingen voor de gemeenschappelijke eindtermen 'Wetenschap en samenleving' en de cesuurdoelen en specifieke eindtermen 'Natuurwetenschap en maatschappij' krijgen regelmatig de vereiste aandacht. Dat gebeurt onder andere vakgebonden aan de hand van artikels, leesteksten uit het cursusmateriaal en zijdelings bij de leerinhouden waarmee ze verband houden. Daarnaast maken de leerlingen nog enkele interessante leeruitstappen waarbij ook de invloed van natuurwetenschappen op de maatschappij tot uiting komt.

De leerplandoelstellingen voor de gemeenschappelijke eindtermen ‘Wetenschappelijke vaardigheden’ van de basisvorming en voor de cesuurdoelen en specifieke eindtermen ‘Onderzoekscompetentie’ worden in beide graden behoorlijk gerealiseerd op het niveau van onderzoekend leren. In de derde graad gebeurt dat ook op het niveau van leren onderzoeken, maar niet volledig, noch systematisch in de drie vakken. Hierdoor bereiken de leerlingen het competentieniveau slechts fragmentarisch. De oorzaken hiervan zijn divers. De belangrijkste oorzaak zijn de leerlijnen, die voor deze competentie in beide graden en in de drie vakken niet op punt staan. In het bijzonder geldt dat voor de verticale leerlijn van onderzoekend leren (met gesloten opdrachten) over leren onderzoeken (met halfopen of open opdrachten) naar de onderzoekscompetentie (met open opdrachten). Omdat de leraren de practica in de tweede graad uitsluitend op het niveau van onderzoekend leren aanbieden, komen de algemene leerplandoelstellingen die op de cesuurdoelen voor de onderzoekscompetentie gericht zijn, er niet aan bod. Hierdoor starten de leerlingen pas in de derde graad met leren onderzoeken, wat te laat is om onderzoeken als competentie te verwerven.

Daarnaast oefenen de leerlingen de verschillende deelvaardigheden onvoldoende individueel in. Dat komt omdat ze hun practica steeds in groepsverband uitvoeren. Dat het praktijkgedeelte in groepsverband gebeurt, is omwille van materiële omstandigheden begrijpelijk. Ook voor het interpreteren van de onderzoeksresultaten is dat begrijpelijk en zelfs aan te bevelen omdat de leerlingen daarover samen in hun groepje van gedachten wisselen. Er is echter geen reden om dat ook te doen voor het stellen van onderzoekbare onderzoeksvragen, het verzamelen en ordenen van informatie, het verwerken van de onderzoeksresultaten om tot een antwoord op de onderzoeksvraag te komen en het opstellen van een wetenschappelijk verantwoord verslag.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Alle lessen vinden plaats in geschikte vaklokalen, die aan de vereiste veiligheidsvoorschriften voldoen. De vaklokalen zijn uitgerust met een beamer en een computer met internetaansluiting, die de leraren op gepaste wijze in de lessen gebruiken. De minimaal vereiste leermiddelen zijn in voldoende hoeveelheden aanwezig om de practica in groepjes van twee of (maximum) drie leerlingen te laten uitvoeren.
---	---

Leerbegeleiding Tijdens de lessen heerst er een aangename sfeer en is de aanpak
Preventief aanmoedigend. Het onderwijsproces verloopt geordend en met doeltreffende
Curatief werkvormen. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, maken de
 leerlingen geregeld oefeningen en vraagstukken en hanteren de leraren
 frequent vraaggestuurde leergesprekken. Alleen het zelfontdekkend leren krijgt
 wegens de bovenvermelde redenen nog te weinig ontwikkelingskansen.

De leraren volgen hun leerlingen goed op. Ze worden nauw bij de lesopbouw
 betrokken en kunnen met hun vragen steeds bij hun leraren terecht, ook buiten
 de lessen. Leerlingen met leer- of ontwikkelingsstoornissen krijgen aangepaste
 maatregelen.

Contraproductief voor het ontwikkelen van optimale leervaardigheden is het
 hanteren in de tweede graad van leerwerkboeken voor biologie met
 uitgebreide invuldidactiek en voor chemie ook met een kant-en-klare
 samenvatting aan het einde van elk hoofdstuk. Voor informatieverwerking en -
 verwerking en voor het zelfstandig leren noteren en samenvatten, overstijgen
 ze het niveau van de overeenkomstige vakoverschrijdende eindtermen 'leren
 leren' van de eerste graad niet. Alleen voor de te kennen leerinhouden en het
 oplossen van oefeningen zijn ze heel geschikt en dus bruikbaar.

Evaluatiepraktijk De evaluatie peilt op een degelijk beheersingsniveau. De opgaven zijn
Evenwicht transparant, overwegend valide en representatief voor de
Volledigheid leerplandoelstellingen. Door het gebruik van juist/fout- en meerkeuzevragen in
Beheersingsniveau de examenopgaven, soms voor bijna 20% en eenmaal zelfs voor 43% van het
Transparantie puntenaantal en waarbij de leerlingen hun antwoord niet moeten motiveren,
 drukken de resultaten voor deze examens niet op volledig betrouwbare wijze
 het kennen en kunnen van de leerlingen uit. De antwoorden op deze opgaven
 kunnen immers ook geraden of door eliminatie van de keuzemogelijkheden
 gevonden worden. Bovendien kan men met deze vraagvormen het denkproces
 van de leerlingen niet natrekken, wat het doel is van inzichtsvragen en
 oefeningen. De leraren opteren voor meerkeuzevragen, onder andere omdat
 die in het hoger onderwijs veel voorkomen en de toelatingsproef arts/tandarts
 uit zulke opgaven bestaat. Deze terechte argumentatie mag echter geen reden
 zijn om er de betrouwbaarheid van de evaluatieresultaten mee aan te tasten.
 De studiebekrachtiging steunt daar immers op.

Het organiseren van drie examenreeksen in de tweede graad is voor één- en
 twee-uursvakken weinig zinvol omdat het aantal lessen na de paasvakantie te
 klein is om te toetsen of leerlingen grotere leerstofgehelen binnen een
 afgebakende tijd kunnen verwerken (wat het doel van examens is).
 Daarenboven slorpen drie examenreeksen veel kostbare lestijd op.

De leerlingenresultaten zijn overwegend goed tot zeer goed. Op jaarbasis
 komen er nauwelijks tekorten voor.

3.1.1.6 Economie in aso derde graad Economie-moderne talen en Economie-wiskunde (leerplan D/2006/0279/051)

Voldoet

De leerlingen bereiken de specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De ingezette leermiddelen ondersteunen het bereiken van deze specifieke eindtermen en leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod Het onderwijsaanbod is bijna volledig. Alle leerplandoelstellingen van algemene economie komen aan bod. Door de analyse van economische vraagstukken verwerven de leerlingen een degelijk inzicht in de theoretische economische referentiekaders en hun onderlinge verbanden. Hierbij is er een ruime aandacht voor de grafische verwerking en de interpretatie ervan. De leerlingen volgen de actualiteit en brengen die in verband met de behandelde economische thema's. De leerlingen bouwen hierbij een breed economisch begrippenkader op. Ook het onderwijsaanbod van het luik bedrijfswetenschappen is volledig. De vijf verschillende dimensies die het leerplan onderscheidt, komen effectief aan bod. De leerplandoelstellingen in verband met de onderzoekscompetentie komen veel te weinig voor. De leerlingen bereiken deze leerplandoelstellingen niet.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Het onderwijsaanbod is voldoende evenwichtig. De leerlingen verwerven zowel analyserende vaardigheden als probleemoplossende competenties. Zij leren zich kritisch op te stellen tegenover maatschappelijke verschijnselen en vormen eigen standpunten. Zij volgen de actualiteit en bespreken die in de klas.

Het beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen is diepgaand en dit zowel in de lessen algemene economie als in de lessen bedrijfswetenschappen. Dit in tegenstelling tot het beheersingsniveau van de onderzoekscompetentie, wat veel te laag ligt.

De leerlingen ontwikkelen amper het multidisciplinair denken omdat een horizontale samenhang met andere vakken (talen, wiskunde) ontbreekt. De leerlingen van deze studierichtingen kunnen tijdens de complementaire uren opteren voor een projectwerking dat zich toespitst op het zelfstandig ondernemen.

De leerlingen brengen bedrijfsbezoeken, wisselen van gedachten met een gastspreker en nemen deel aan een bedrijfsspel en aan een project in de vrije ruimte. Tijdens de lessen is er te weinig aandacht voor de taalvaardigheid van de leerlingen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De minimale materiële vereisten van het leerplan zijn aanwezig. Alle lokalen beschikken over een computer, internet en projectie. Soms vinden de lessen plaats in een computerlokaal. De leerlingen zijn vertrouwd met een elektronisch platform. De lokalen zijn voldoende ruim om actieve werkvormen toe te laten. De enige materiaalbron die in de lokalen aanwezig is, is het internet. Het open leercentrum fungeert als mediatheek. Kranten en economische tijdschriften zijn beschikbaar.

De leermiddelen die de leerlingen hanteren, laten toe om de leerplandoelstellingen te realiseren. De basis van het verstrekte onderwijs is het leer- en werkboek. De leraren vullen geregeld aan met geactualiseerd cijfermateriaal en/of relevante leesteksten. De leerlingen hebben een actualiteitenmap.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De evaluatiepraktijk is nagenoeg volledig en systematisch gespreid over de leerinhouden. De bevraging is uitvoerig, maar niet altijd valide. De link met de leerplandoelstellingen is niet altijd het uitgangspunt.

De evaluatievragen zijn evenwichtig. Naast de kennisvragen en toepassingen zijn er vooral vragen waarbij de leerlingen hun verworven inzichten moeten hanteren op nieuwe probleemstellingen. Geregeld moeten zij hun economisch standpunt argumenteren of de bedrijfsresultaten interpreteren.

De opdrachten en vraagstellingen richten zich op het beheersingsniveau van de behandelde leerstof. Zij gaan vaak dieper dan wat de leerplandoelstelling voorop stelt.

De evaluatiepraktijk is transparant voor de leerlingen. De leerlingen zijn op de hoogte van de evaluatiecriteria en de puntenverdeling. Zij krijgen geregeld feedback over hun resultaten.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De instromers zonder voorkennis van economie krijgen een inhaalprogramma. Voor leerlingen met bijzondere noden zijn gepaste maatregelen van toepassing.

De remediërende leerbegeleiding gebeurt in onderlinge afspraak tussen de leerling en de leraar.

3.1.1.7 Bedrijfseconomie in tso derde graad in de studierichting Handel (leerplan D/2013/7841/014)

Voldoet

De school realiseert de leerplandoelstellingen in voldoende mate. De leermiddelen laten toe om deze leerplandoelstellingen te bereiken.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De school biedt alle leerplandoelstellingen aan. Deze bedrijfseconomische vorming is volledig en omvat zowel de situering van de onderneming in haar omgeving, het uitvoeren van commerciële en administratieve verrichtingen als aspecten van het beleid van de onderneming. De verdeling van de leerplandoelstellingen over de graad gebeurt op basis van de leer- en werkboeken.

Het onderwijs is evenwichtig. Naast het verwerven van kennis en inzicht is het sterk vaardigheidsgericht. De leerlingen verwerven niet alleen rekenkundige en boekhoudkundige vaardigheden, maar integreren vlot actuele toepassingspakketten in hun opdrachten. Het is vooral door de oefenfirma en de opdrachten in het kader van de geïntegreerde proef dat de leerlingen hun vaardigheden ontwikkelen. Attitudes komen sporadisch aan bod wanneer het gaat over ondernemerskenmerken. Er gaat te weinig aandacht uit naar het leren ergonomisch werken.

Het aanbod is niet altijd afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De aangebrachte kennis is vaak diepgaander dan het leerplan verwacht. Het inhoudelijk concept van de geïntegreerde proef is afgestemd op het profiel van de studierichting, maar bestaat veelal uit deelopdrachten in het kader van de oefenfirma. De leerlingen hebben ook niet de kans om de opgedane kennis en vaardigheden in een reële arbeidssituatie praktisch in te oefenen of uit te breiden omdat de school geen stage organiseert.

In dit geïntegreerd bedrijfseconomisch onderwijs is de meertaligheid nog niet echt verweven. De samenhang met Nederlands, Frans, Engels en Duits komt vooral in de geïntegreerde proef aan bod. De integratie van computervaardigheden daarentegen gebeurt wel heel spontaan bij de realisatie van de handelsdoelstellingen. Enkel voor het maken van een eenvoudige website en de opmaak van sjablonen is er een bijkomende ICT-ondersteuning in de opleiding ingebouwd.

De leerlingen volgen de actualiteit, brengen bedrijfsbezoeken, wisselen van gedachten met een gastspreker, nemen in de vrije ruimte deel aan projectwerking en participeren aan een bedrijfsspel en aan beurzen voor virtuele ondernemingen. De aandacht voor taalkundige elementen komt meer in de geïntegreerde proef aan bod dan in het dagelijkse handelsonderricht.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De leerlingen beschikken over de nodige materiële middelen om de leerplandoelstellingen te realiseren. Zij gebruiken vlot de aanwezige hard- en software en doen dit op een geïntegreerde wijze bij de realisatie van het handelsonderwijs. Zij zijn vertrouwd met een elektronisch platform als communicatiemiddel.

De school investeert in de uitbouw van een gepaste leeromgeving, maar heeft hierbij onvoldoende aandacht voor een ergonomische uitrusting, die de leerlingen moet toelaten om ergonomisch te leren werken (leerplandoelstelling 135). Ook de vakoverschrijdende eindterm 'Lichamelijke gezondheid en veiligheid' verwacht dat leerlingen een ergonomische werkhouding leren aannemen.

De leer- en werkboeken vormen de rode draad in de aanbreng van leerinhouden. Daarnaast gebruiken de leerlingen vlot de informatie die zij op het internet opzoeken. Zowel de realisatie van de geïntegreerde proef als van de oefenfirma verloopt planmatig.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De leerplandoelstellingen komen evenwichtig aan bod in de evaluatie. Zowel kennis, inzicht, toepassing als de verschillende vaardigheden maken deel uit van de evaluatiepraktijk. Er is ook een voldoende spreiding van de evaluatie doorheen de opleiding. Het beheersingsniveau verschilt en de bevraging is niet altijd valide. Zo verwacht bijvoorbeeld de leerplandoelstelling 137 dat de leerlingen de verschillende klasseermethodes moeten toepassen voor geprinte documenten, terwijl de bevraging enkel vraagt welke klasseermethode moet worden gebruikt. De evaluatie is transparant: de leerlingen kennen de criteria en de puntenverdeling. De beoordeling van de mondelinge presentatie van de geïntegreerde proef door de jury mist beoordelingsschalen. De leerlingen krijgen wel een uitgebreide feedback op hun persoonlijk werk.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het studiemateriaal is zeer uitgebreid en ligt op een hoog ontwikkelingsniveau. De leraren coachen heel spontaan de leerlingen in de oefenfirma en in de geïntegreerde proef. Voor zij-instromers is een inhaalpakket aanwezig, dat zich voornamelijk richt op het boekhoudkundige inzicht. Leerlingen met bijzondere leerbehoeften kunnen rekenen op compenserende maatregelen. De vakgerichte curatieve leerbegeleiding gebeurt in onderlinge afspraak tussen de leraar en de leerling.
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	Geregeld vakoverleg tussen de betrokken leraren waarborgt de realisatie van dit geïntegreerde leerplan. De gevolgde nascholingen hadden niet alleen betrekking op de implementatie van het geïntegreerde leerplan, maar ook op diverse relevante economische thema's en didactische werkvormen. De leraren scholen zich deskundig bij.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school onderzoekt en bewaakt op systematische wijze de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus. Daardoor kent ze de tekorten en kan ze op gepaste wijze ingrijpen.

Op administratief vlak is de school volledig in orde. Het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan zijn gebudgetteerd, gestructureerd en dynamisch opgesteld. Ze houden rekening met de risicoanalyses, de vaststellingen van de externe dienst en de controle- en keuringsverslagen van derden. Het Comité Preventie en Bescherming op het Werk is reglementair samengesteld en vergadert op regelmatige basis. De interne preventiedienst is bij het welzijnsbeleid betrokken en coördineert er de uitvoering van. Indien nodig kan de school een beroep doen op de overkoepelende preventieadviseur voor de Don Bosco-scholen en eventueel ook op deze van de scholengroep. Het personeel kent de procedures voor het melden van gebreken en voor de evacuatie van de gebouwen in geval van brand. De algemene maatregelen daarvoor staan in de onthaalbrochure.

De lokale preventieadviseur volgt de fysische toestand van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de campus van kortbij op. Gebreken op het vlak van bewoonbaarheid en veiligheid laat hij zo snel als mogelijk wegwerken. Uit de rondgang is gebleken dat geen enkel gebouw of lokaal ernstige tekorten vertoont. Door de renovatiewerken die aan de gang zijn, is het brandpreventieverslag aan herziening toe. De school zal dit echter na het beëindigen van de werken door de brandweer laten aanpassen. Tijdens de werken heeft dit immers geen zin. Op het vlak van gezondheid en hygiëne zijn er eveneens geen problemen. Dat is vooral de verdienste van het onderhoudspersoneel dat met veel zorg zijn taken uitvoert.

Vanwege de degelijke organisatie van het beleid voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving, de systematiek waarmee de school gebreken opspoot en wegwerkt en de aandacht voor proactieve acties, krijgt de school voor deze erkenningsvoorwaarde een gunstig advies.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid Het Don Bosco College steunt haar werking op de visieteksten remediaal beleid en Gelijkeonderwijskansenbeleid (GOK) eerste graad. Voor remediaal beleid bevat deze onder meer een algemeen kader en een aantal aandachtspunten. Dit schooljaar was het zorgcontinuüm het thema van de pedagogische studiedag. De visietekst GOK-beleid bevat een beschrijving en motivering van de gekozen pijlers. Doelstellingen en acties gekoppeld aan operationele doelen voor de verschillende fasen van het zorgcontinuüm ontbreken in beide teksten. Voor de visies vertrekt het schoolteam vanuit het pedagogisch project van Don Bosco en de Salesiaanse pedagogie. Ze benadrukken daarbij de sterke rol en de verantwoordelijkheid van elke leerling als partner. De school ziet het leren binnen het zorgcontinuüm als 'leren leren', 'leren leven' en 'leren kiezen'. De basiszorg voor deze verschillende onderdelen is sterk geënt op het pedagogisch project. Dit verslag leerbegeleiding legt verder de focus op 'leren leren'.

De klassenraden sturen de leerbegeleiding aan en de werkgroepen 'Remediale hulp' en 'Studiemethodebegeleiding' ondersteunen die. De werkgroep 'Studiemethodebegeleiding' gaat binnen de brede basiszorg aan de slag met de jongeren die moeilijkheden ondervinden op het vlak van studieaanpak of methode en biedt ondersteuning aan leerkrachten. De werkgroep 'Remediale hulp' richt zich binnen de verhoogde zorg vooral op leerlingen met leerstoornissen en assisteert ook het lerarenteam.

Ondersteuning Een aantal beleidsdocumenten beschrijven het referentiekader voor de leerbegeleiding. Voor de brede basiszorg steunt de school voor haar didactisch model voor studiebegeleiding op de inzichten van het beheersingsleren. Een andere pijler is de aandacht voor de vorming van leerhoudingen. Voor de uitvoering nodigt het beleid de vakgroepen uit om het referentiekader in de praktijk om te zetten en vraagt ze de vakleerkrachten om de afspraken vorm te geven in de lespraktijk.

Beleidsmatig kiest het schoolteam in de eerste graad voor heterogene klassen zodat elke groep een gezonde mix kent. Ze houdt daarbij rekening met zorggegevens, gender, persoonlijke voorkeuren van leerlingen en informatie uit de basisschool.

Het 'Pedagogisch-Pastoraal uur' krijgt schoolbreed een invulling per leerjaar met de nodige aandacht voor socio-emotioneel welbevinden en 'leren leren'. De planning vertoont een graduele opbouw. De klastitularissen geven volgens dit draaiboek concrete invulling aan 'leren leren'. De school stuurt dit inhoudelijk aan en stelt ondersteunende documenten ter beschikking. De grote lijnen zijn uitgezet, er is daarbij ook ruimte om flexibel in te spelen op actuele noden. Een maandplanning voor elke klasgroep zorgt voor een goede spreiding van taken en toetsen. Het vernieuwde stappenplan studiemethodebegeleiding is ruim opgevat en biedt verschillende mogelijkheden om tot leren te komen. Hoe leerlingen vaardigheden verwerven, krijgt in het stappenplan nog te weinig aandacht. Om de eenvormigheid te vergroten is dit stappenplan opgenomen in de schoolagenda.

Voor drie vakken organiseert de schoolleiding in het eerste leerjaar een splitsingsuur, namelijk voor Nederlands, Frans en wiskunde. De school heeft hierbij als doel leerlingen vaardigheden te laten inoefenen of uitbreiding aan te bieden. Voor leerlingen met leerachterstanden uit de eerste en tweede graad organiseert de school inhaallessen.

Jongeren met verhoogde zorgnoden krijgen een groene kaart. Deze bevat de concrete zorgmaatregelen die het team toekende. Ook de ouders zijn in de opmaak en de afspraken betrokken.

Het overleg leerbegeleiding bespreekt en volgt systematisch de leerlingen met zorgnoden tijdens de verschillende klassenraden op. Het elektronisch platform ondersteunt deze werking. De informatie over individuele leerlingen is trapsgewijs beschikbaar voor het volledige team.

Doeltreffendheid De visie rond leren leren is ruim gedragen en geïmplementeerd binnen het lerarenkorps.

Het schoolteam zet hard in om tekorten weg te werken. Vanuit de brede basiszorg koos de school voor een preventieve invulling in het 'Pedagogisch-Pastoraal uur' voor alle leerlingen. Curatief gaan de leraren daadkrachtig en snel te werk na de detectie van achterstanden op individueel niveau, aangestuurd en vakkundig opgevolgd door de coördinator. De begeleidende en evaluerende klassenraden zijn daarbij belangrijke momenten om acties vast te leggen. Er is een grote hoeveelheid aan mogelijkheden, zowel vakspecifiek als generiek, met onder meer instapopdrachten, werken met logboeken en studieschriften, remediëren op vakniveau, studiemethode coaching, individuele actieplannen, enz. Vakleerkrachten en klastitularissen nemen een belangrijke rol op. Sterk in de werking is de grote inzet en het engagement van vele teamleden. De school beperkt nog te vaak haar curatieve aanpak tot het niveau van de leerling. Ze laat kansen om de leraren of de vakgroepen bij te sturen, bijvoorbeeld in het vorm geven van een krachtige leeromgeving, liggen. Zo stelt het lerarenteam de relatie met de leerstijlen van de jongeren en de aangeboden didactische werkvormen in de klas weinig in vraag. Bij vernieuwingen ontbreken op beleidsniveau duidelijk geformuleerde doelen en verwachtingen.

Vanuit de brede basiszorg krijgen alle leerlingen en ouders via de schoolagenda of het rapport feedback uit de klassenraad. Wanneer trajecten niet lopen zoals verwacht, betreft men de ouders bij het leerproces zonder daarbij de leerling als belangrijke partner uit het oog te verliezen. Er is frequent overleg en een heldere en waarderende communicatie met alle betrokken partijen. De leraren en de coördinator volgen goed op en blijven wanneer een traject nog niet succesvol is zoeken naar alternatieven. Het gebruik van het leerlingvolgsysteem waarborgt een vlotte en transparante opvolging van elk individu.

De verhoogde zorg steunend op de groene kaarten kent een goede opvolging bij een aantal vakgroepen en leraren. De school heeft aandacht voor de nodige continuïteit van de toegekende maatregelen op leerlingenniveau.

De school vertaalde haar visie op het talenbeleid grotendeels naar concrete doelen afgestemd op de noden van haar leerlingen. De visie vertrekt vanuit een beginsituatieanalyse op leerlingen-, leraren- en schoolniveau. Ze richt zich vooral op de taalvaardigheid van de leerlingen rond het begrijpen en het beantwoorden van vragen. De school ondersteunt de vakgroepen die hierbij hulp vragen. Het schoolteam detecteert de talige noden van de leerlingen door middel van een taalscreening. Ook de academische taalvaardigheid van de leerlingen is een doelstelling. Er blijken weinig echte taalzwakke leerlingen in te stromen. In de praktijk krijgen de meeste leerlingen voldoende talige ondersteuning. Niet alle vakgroepen besteden voldoende aandacht aan de talige aspecten van het lesmateriaal en van de evaluatiepraktijk. Een aantal leraren besteedt tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van vaktaal, schooltaal en instructietaal. Werk- en groepeeringsvormen die de communicatie en de interactie tussen de leerlingen bevorderen, zijn nog geen gemeengoed. Het taalgebruik van de meeste leerlingen en leraren is goed. De school evalueert vooral de acties die ze voert in het kader van haar talenbeleid, maar nog niet de kwaliteit van de organisatie en de uitvoering van dit beleid.

De schoolleiding is goed op de hoogte van de verschillende data die ter beschikking zijn en volgt onder meer de attestering en het studiesucces op. Dit is een aanknopingspunt om toekomstgericht vanuit een analyse van de evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding de onderwijspraktijk verder krachtig vorm te geven.

Ontwikkeling De school nam dit schooljaar op de pedagogische studiedag de visie rond zorg terug op, dit aan de hand van het zorgcontinuüm. Het schoolteam verlaat meer en meer een verhoogde zorg enkel op basis van attesteringen en kent ruimere maatregelen toe afhankelijk van de zorgnoden. Vanuit een sterk reflecterend vermogen neemt het beleid vaak voorkomende zorgvragen uit de verhoogde zorg op in bijsturingen in de basiszorg. Bijvoorbeeld vanuit het succes en de grote vraag om examens af te leggen in de zorgklas denkt de school na over de meerwaarde voor alle jongeren.

De school neemt initiatieven tot verdere professionalisering rond 'leren leren'. De werkgroepen willen ook naar de toekomst de rol van de klastitularis en de vakleerkrachten in het verhaal van 'leren leren' bewaken en mogelijk nog sterker maken.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school gaat uit van de overkoepelende visie die de pedagogische begeleidingsdienst van het schoolbestuur van de Don Bosco-scholen ontwikkelde. Het algemene doel is vooral de leerlingen via de evaluatie begeleiding, bijsturing, een oriëntatie geven. Aandachtspunten hierbij zijn dat de evaluatie een betrouwbaar beeld moet geven van het leerproces van de leerling en van de realisatie van de leerplandoelstellingen. De tekst bevat weinig of geen operationele doelen. Er is ook geen schooleigen visietekst rond evaluatie.

De school verwacht van de vakgroepen dat ze de transparantie en de validiteit van de evaluatie bewaken. Het beleid gaat ervan uit dat de evaluatie van de verschillende ontwikkelingsaspecten (basisvorming en specifiek gedeelte) correct verloopt.

Ondersteuning Een aantal beleidsdocumenten beschrijft het referentiekader voor de evaluatiepraktijk. Daarin staan onder meer algemene richtlijnen in verband met leerplangerichtheid. Er zijn afspraken over toetsfrequentie, puntenverdeling en evaluatiemethodes, maar niet concreet gericht op de doelgroep of het vak. De directie spoort de vakgroepen aan om hierover afspraken te maken, maar laat de concrete uitwerking van de evaluatiepraktijk in de meeste gevallen aan hen over.

Naar aanleiding van de herziening van de puntenverdeling tussen dagelijks werk en grote toetsen na de vorige doorlichting, maakten heel wat vakgroepen gebruik van ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdienst. De school hecht veel belang aan de regelmatige inzet van de leerlingen en ze wil deze basishouding stimuleren via dagelijks werk. In de praktijk telt het dagelijks werk voor 40 % mee. De vakgroepen volgen de afgesproken verdelingen, maar de meerderheid wijkt hier van af voor de evaluatie van vaardigheden of competenties. Voor een beperkt aantal vakken of werkvormen (zoals projecten of seminaries) zijn er geen examens.

De school hanteert remediërings- en vakantietaken om teleurstellende resultaten te remediëren. Na de taak volgt een nieuwe evaluatie die de leerling informeert over zijn vorderingen. De klassenraad maakt tevens gebruik van verwittigingen om de leerlingen te oriënteren.

De leraren wisselen ideeën uit over de evaluatiepraktijk en werken gemeenschappelijke grote toetsen uit voor alle parallelklassen. Het beleid legt deze gelijkgerichtheid op, maar ondersteunt de vakgroepen verder weinig inhoudelijk bij de uitwerking van een valide evaluatiepraktijk. De school stuurt deze realisatie hoofdzakelijk aan via de agenda's van de vakvergaderingen. De school gaat ervan uit dat de vakgroepen afspraken maken over de evaluatie van de vakgebonden attitudes. Daarnaast zijn er afspraken over de algemene schoolattitudes. De school volgt de vakverslagen op en geeft feedback waar nodig. Het beleid vindt het belangrijk dat leerlingen een vermogen tot zelfreflectie ontwikkelen en verwacht dat de leraren regelmatig zelfevaluatie en peerevaluatie in het leerproces verwerken. Het beleid stimuleert ook het gebruik van een verscheidenheid van evaluatievormen. Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen genieten bij het afleggen van toetsen en examens van compenserende en dispenserende maatregelen.

Jaarlijks communiceert de schoolleiding de deliberatierichtlijnen. Ze bewaakt ook het wettelijk vastgelegde maximum aantal dagen dat ze aan evaluatie besteedt.

Het elektronische platform ondersteunt de leerkrachten bij de administratie van de evaluaties.

Doeltreffendheid Omdat de school voor de evaluatiepraktijk weinig operationele doelstellingen formuleert, kan het beleid slechts beperkt de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk op het niveau van de vakgroepen nagaan. Het beleid heeft veel vertrouwen in de individuele leraren en legt de eindverantwoordelijkheid voor een transparante en valide evaluatie ook bij hen. Uit het erkenningsonderzoek van de vakken blijkt echter dat er in de praktijk kwaliteitsverschillen bestaan tussen de vakken en de leraren. De evaluatie van de verschillende ontwikkelingsaspecten verloopt in een aantal vakken niet correct. Het leerplan is daar onvoldoende de basis van de evaluatie. Het geheel is er vaak te kennisgericht en te weinig gericht op vaardigheden en competenties. De focus is nog te sterk gericht op het product in plaats van op het proces. De globale evaluatiepraktijk getuigt nog lang niet van een verscheidenheid van evaluatievormen. Heel wat vakgroepen verwerken vakgebonden attitudes niet in de beoordeling van het vak. In de praktijk zijn er nog te weinig sporen van gedifferentieerde evaluatie en zelfreflectie terug te vinden. De meeste vakgroepen gebruiken de evaluatiegegevens onvoldoende om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en die waar nodig aan te passen.

De school tracht haar evaluatiebeleid met data op te volgen, maar doet dat nog niet systematisch. Opvolging op leraar- of klasniveau is er weinig. Het beleid heeft wel een aantal maatregelen op schoolniveau genomen om het rendement van de evaluatie te verhogen.

De rapportering over de eindresultaten is conform de regelgeving. De notulen van delibererende klassenraad zijn volledig en de B- en C-attesten uitvoerig gemotiveerd. Ouders en leerlingen zijn niet verrast bij een B- of C-atteest omdat ze tijdens het schooljaar voldoende gewaarschuwd zijn via de rapportcommentaren. De ouders kunnen bovendien van thuis uit de resultaten opvolgen via het elektronische platform. Bij het clausuleren van studierichtingen houden de klassenraden voldoende rekening met structuuronderdelen buiten de school.

Ontwikkeling De focus van het beleid lag nog niet op de evaluatiepraktijk. Tijdens de voorbije jaren waren er beperkte initiatieven op het vlak van de evaluatiepraktijk. De meeste vakgroepen hebben beperkt ingezet op de ontwikkeling van hun evaluatiepraktijk. Ze hebben de professionaliseringsnoden voor het optimaliseren van de evaluatiepraktijk nog weinig in kaart gebracht. Het aantal gevolgde nascholingen over nieuwe en competentiegerichtte evaluatievormen is de laatste jaren veeleer beperkt.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het directieteam bestaat uit de directeur, de adjunct-directeur en drie graadcoördinatoren. De voorbije drie schooljaren wijzigde de samenstelling van dit beleidsteam, wat maakt dat vier van de vijf leden nieuw zijn in hun functie.

Tussen de directieleden is er een duidelijke taakverdeling. De directeur is hoofdzakelijk verantwoordelijk voor de infrastructuur, de veiligheid, het financieel beleid en het personeelsbeleid. De adjunct-directeur is verantwoordelijk voor de schoolorganisatie en de leerlingenbegeleiding. De graadcoördinatoren coördineren zowel de organisatie als de leerlingenzorg binnen een graad. Het directieteam wil vooral complementair en inspirerend werken. Het pedagogische beleid is een gedeelde verantwoordelijkheid.

Visieontwikkeling De school werkt volgens het Salesiaans opvoedingsproject dat enerzijds alle jongeren maximale groeikansen geeft en anderzijds een kwalitatieve, preventieve assistentie door de leraren waarborgt. De 'Don Bosco vorming en animatie' vernieuwde dit opvoedingsproject in 2015 en het 'Don Bosco onderwijscentrum' ondersteunt het met verschillende initiatieven.

Vorig schooljaar zorgde de uitvoering van het masterplan 'Bouw' voor ingrijpende infrastructurele vernieuwingen, waardoor er veel aandacht ging naar de schoolorganisatie. Momenteel zijn er nog steeds onderhoudswerken bezig. Daarnaast participeerde de school aan de plaatselijke opvang van de vluchtelingenstroom. In aanloop naar een meerjaren strategisch beleidsplan werkt de school met een jaaractieplan 2016-2017. Een belangrijk beleidsthema daarin is het multimediebeleid, waardoor een interactief onderwijs met moderne media voorop staat. Een andere prioriteit is de aandacht voor het beleidsvoerend vermogen van de school. Het 'Don Bosco onderwijscentrum' zorgt hierbij voor pedagogische begeleiding. Voor bepaalde aspecten van de schoolwerking zijn er visieteksten. Dit is onder meer het geval voor de leerlingbegeleiding en het taalbeleid.

Besluitvorming De wettelijke overlegorganen, zoals het lokaal overlegcomité en het comité voor preventie en bescherming op het werk, zijn aanwezig. Daarnaast zorgen diverse andere overlegplatformen, zoals het leerlingenparlement, de adviesraad personeel, de schoolraad en de oudervereniging voor inspraak in het beleid.

De vakgroepen vergaderen systematisch en zorgen voor een verticale doorstroom van informatie. De directie bepaalt de agenda en volgt de vergaderingen via de verslaggeving ook op. Horizontale afstemming komt ook voor, bijvoorbeeld voor de organisatie van de OKAN-klas (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers).

- Kwaliteitszorg** De school zoekt nog naar een manier en een structuur om de interne kwaliteitszorg op een cyclische wijze te organiseren. Momenteel maakt de schoolleiding vooral gebruik van beschikbare gegevens uit diverse onderzoeken om eventuele verbeteringen door te voeren. Zo is er de Salesiaanse schoolanalyse, uitgevoerd door het schoolbestuur in 2015. Daarnaast hanteert het directieteam de onderzoeken naar welbevinden, zowel bij de leerlingen (2014) als bij het personeel (2016), de data-analyses van de overheid en externe onderzoeken (onder andere van de KUL), waar de school aan participeert. De school heeft de gewoonte om het personeel te informeren over relevante informatie uit deze onderzoeken en over mogelijke acties die hieruit voortvloeien.
- Deliberatie** De leerplanrealisatie van gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen in aso tweede graad Humane wetenschappen voldoet niet. De onderwijsinspectie heeft voldoende vertrouwen in het beleidsvoerend vermogen van de school en neemt bijgevolg deze tekorten in de leerplanrealisatie niet op in het eindadvies.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van muzikale opvoeding.
- De realisatie van de cognitieve leerplandoelstellingen biologie, chemie en fysica in de tweede en derde graad van de pool Wetenschappen.
- Het geïntegreerd gebruik van ICT in het handelsonderwijs.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.
- De systematische zorg voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leef- en leeromgeving.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerbegeleiding.
- De aandacht voor een aangenaam en gestructureerd leer- en leefklimaat.
- De inzet en het engagement van het schoolteam.

Wat betreft het algemeen beleid

- De realisatie van het opvoedingsproject.
- De collegiale beleidsvoering.
- De initiatieven om het beleidsvoerend vermogen van de school te versterken.
- De participatieve werking.
- Het verzamelen en gebruiken van beschikbare data.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de onderzoekscompetentie.
- De leerplandoelstelling in verband met het leren ergonomisch werken in de handelsopleiding.
- De evaluatiepraktijk voor Nederlands in de eerste graad.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het uitwerken van een strategisch schoolwerkplan.
- De interne kwaliteitszorg.
- De opvolging van de vakgroepen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de leerplandoelstellingen gedragswetenschappen en cultuurwetenschappen in de tweede graad Humane wetenschappen. (geen opvolging)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Robert VANDEPUT de inspecteur-verslaggever	Brigitte DALEMANS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	